

Galvos skausmas dėl karšto vandens

Redakcijos archyvo nuotr.

► **NUOSTOLIAI.** Didžiųjų miestų gyventojai tokiu būdu už neapskaitytą šilumą, paskirstytą per gyvatuką, per metus sumoka apie 33 mln. litų

Antrasis būdas ruošti karštą vandenį individualiai jo vartojimo vietoje, gyventojų butuose naudojant kitus energijos šaltinius – dujas, elektrą, kietąjį kurą ir pan., tačiau šį būdą dažniausiai renka si individualių namų gyventojai.

Poreikis apsispręsti

Toks poreikis apsispręsti, ko kiu būdu apsirūpinti karštu vandeniu, kilo todėl, kad šilumos ūkio įstatymas numato galimybę apsirūpinti karštu vandeniu dviem būdais: su karšto vandens tiekėju ir be jo (vandenį ir šilumą perkant iš skirtingų tiekėjų). Pagal dabar galiojančią tvarką, vanduo patiekta į pastatą apskaitomas dviejose vietose – pastato įvade ir kiekviename bute. Buto savininkas atsiskaito su vandens tiekėju pagal bute esančių apskaitos prietaisų parodymus. Didžiąjai daliai butuose esančių apskaitos prietaisų jau daugelį metų nėra atliekama metrologinė patikra, todėl nesąžiningi vartotojai gali skaitiklius “apgaužinėti”.

Kaip komentuoja Kauno savivaldybės Administracijos direk-

sinusi Europos šalių praktika ignoruojama ir didmeniniai tiekėjai verčiami įsibrukti į pastatų vidų ir tapti atsakingi už privačios nuosavybės netinkamą priežiūrą. Kaip rodo lietuviškoji patirtis, tai veda prie neišsienkančios nesusipratimų virtinės, kurių jau šandien akivaizdžios pasekmės yra susipriešinę kaimynai, daug metų neprižiūrėti ir nerenovuoti daugiabučiai ir vis gausėjančios nesiliaujančios vandens bei šilumos vagystės. Natūralu, kad žmonės, nestokojantys racionalaus požiūrio į bandymus įteikti jiems dar vieną “įnamį” karšto vandens tiekėjo pavidalu, ieško galimybių patys spręsti bendrosios nuosavybės tvarkymo klausimus ir protestuoja prieš prievartinį šilumos tiekėjo namui tapimą dar ir karšto vandens tiekėju.

Nors įpareigotų rūpintis vandens tiekimo sistemos dalimis daugiabučiuose yra daug, bet, kaip žinoma, devynios auklės – vaikas be galvos. Todėl iki šiol niekas nebuvo atsakingas už visą kokybišką paslaugą – vandens tiekimą daugiabučių pastatų viduje,

► Būtinąs pereinamasis laikotarpis karšto vandens apskaitos prietaisams įrengti pagal suderintą planą

Rimantas GERMANAS
“Vilniaus energijos” komercijos direktorius

toriaus pavaduotojas Ramūnas Gatautis, Lietuvoje vykstantys svarstymai, kuris žodis junginyje “karštas vanduo” svarbesnis, yra gana keisti Europinės praktikos kontekste (ar žodis “karštas” – suprask, tik šilumos tiekėjų galvos skausmas, ar “vanduo” – tik vandens tiekėjo atsakomybė). Daugumoje Europos Sąjungos šalių taikoma praktika – paslaugos didmeninis tiekėjas paslaugą teikia pastatui, o pastato viduje už tinkamą jo naudojimą atsakingas pastato savininkas(-ai) ar jų paskirti valdytojai (administratoriai). Pasak jo, Lietuvoje pasitei-

niekam nerūpėjo “gudraujančių” vartotojų paieška, karšto vandens skaitiklių priežiūra, todėl dėl skaitiklių gedimo ir nesąžiningų kaimynų suvartoto bei ne-deklaruoto vandens šilumos dalį vasarą tekdavo “permesti” gyvatukui, o žiemą dėl “pradingusio” karšto vandens papildomai mokėti už šildymą.

Daugiausia painingos kyla dėl to, kad šiluma, sunaudojama gyvatukams šildyti ir karštam vandeniui ruošti, apskaitoma bendrai. Todėl, jeigu kas nors vagia ar nemoka už karštą vandenį, karšto vandens sistemos pastato

viduje yra prastos būklės ar blogai eksploatuojamos, atsiranda papildomų energijos sąnaudų ar nuostolių, kuriuos tiekėjai dabar automatiškai įskaičiuoja į gyvatuko mokestį.

Energetikos ministerijos duomenimis, didžiųjų miestų gyventojai tokiu būdu už neapskaitytą šilumą, paskirstytą per gyvatuką, per metus sumoka apie 33 mln. litų. Valdininkai įsitikinę, kad, siekdamas turėti kaip įmanoma mažesnių nuostolių, tiekėjas bus suinteresuotas daugiabučiame name palaikyti tvarkingai veikiančią bendrąją apskaitos sistemą – kontroliuoti gyventojų suvartoto vandens deklaravimą, tvarkyti karšto vandens apskaitą ir garantuoti tikslus matavimus, ieškoti daugiabučio namo vidaus sistemose “nežinia kur dingusio” vandens.

Terminai nerealūs

Tam neprieštarauja ir šilumos tiekėjai, tačiau jie tvirtina, kad numatyti terminai – gegužės 1 diena – nerealūs. Pasak “Vilniaus energijos” komercijos direktoriaus Rimanto Germano, nuotolinis karšto vandens suvartojimo rodmenų nuskaitymas yra tik kai kuriuose naujos statybos namuose, o norint sutvarkyti visą ūkį ir sumažinti nuostolius, jis turėtų būti įdiegtas visuose daugiabučiuose. Tačiau tai atlikti reikia gerokai daugiau laiko, negu numatyta. Šilumos tiekėjai siūlo pertvarką pradėti nuo problemiškesnių namų, kur šilumos prarandama daugiausia, ir taip mažiau pertvarkyti visą namų ūkį, tačiau jų niekas negirdi.

“Būtinąs pereinamasis laikotarpis karšto vandens apskaitos prietaisams įrengti pagal suderintą planą, be to, turi būti sutvarkyti karšto vandens veiklos kainodaros principai, sudarant realią galimybę pasiskolinti lėšų pradedamai karšto vandens veiklai vykdyti ir įrengti gyventojų butuose apskaitos prietaisus. Atlikus šiuos ir kitus būtinus darbus, kaip rodo praktika, sąskaitos už šildymą sumažėtų 15-20 procentų“, – tvirtino R.Germanas.

Pastogės aktualija

► Priperkama valstybinė žemė

Iki balandžio pradžios Vilniaus savivaldybėje buvo užregistruotas 351 laisvos valstybinės žemės pirkimo prašymas, pradėti pirkimo veiksmai pagal gautus dokumentus.

Vilniuje yra nemažai laisvų valstybinės žemės plotų, likusių miesto gyventojams suformavus ir įsigijus žemės sklypus prie individualių namų. Dažniausiai tokie plotai yra įsiterpę tarp gyventojams nuosavybės teise priklausančių namų valdų sklypų ir jau vis tiek naudojama savoms reikmėms – joje sodinamos gyvatvorės, kasami tvenkiniai, neretai statomi garažai ar namų priestatai.

Teisės aktai numato, kad prie naudojamų namų valdų sklypų galima priskirti laisvus valstybinės žemės plotus, jei iš jų negalima suformuoti racionalaus dydžio sklypo. Tačiau iki šių metų pradžios dėl biurokratinių procedūrų baimės, nežinojimo, gyventojai pasyviai naudojo si papildomų valstybinės žemės plotų pirkimo galimybę. Apie galimybę individualių namų savininkams išsipirkti savavališkai naudojamą valstybinę žemę sostinės savivaldybė paskelbė praėjusių metų pabaigoje. Pasak Vilniaus miesto mero Viliaus Navicko, kaip ir tikėtasi, besikreipiančiųjų skaičius išaugo padaugėjęs informacijos ir nusistovėjus pirkimo tvarkai.

“Viešai skelbiama ne tik detali informacija apie pirkimus, reikiamus veiksmus, tačiau ir terminai, per kiek laiko atsakingi tarnautojai turi įvykdyti pirkimų procedūras. Atsiradus aiškumui, žmonės tampa vis aktyvesni ir naudojami žemės pirkimo galimybę”, – pažymėjo meras Vilius Navickas.

Kaip pranešė Vilniaus savivaldybė, žemės pirkimo procesą supaprastino šių metų sausį įsigalioję Teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo nuostatai, pagal kuriuos atsiranda galimybė padidinti žemės sklypus nerengiant teritorijų detaliųjų planų.

“Pastogė” primena, kad gyventojai gali prirkti iki 4 arų šalių jų sklypo esančios valstybinės žemės. Tačiau prirkti galima ne visas teritorijas. Pavyzdžiui, prirrkimas negalimas, kai žemė priklauso išimtinai valstybei: tai – upių, ežerų pakrantės, saugomos teritorijos. Žemės kainos skaičiuojamos pagal Registrų centro patvirtintas vidutines rinkos kainas.

Pagreitėjus valstybinės žemės sklypų pirkimo tvarkai, Vilniaus valdžia tikisi parduoti greta individualių namų esančių lopinėlių už 30-40 mln. litų. Miesto plėtros specialistų skaičiavimais, sostinėje gali būti apie 220 ha žemės, kuri šiandien savininkų naudojama neteisėtai ir galėtų būti prirrkta.

Vilniaus miesto plėtros departamento direktorius Artūras Blotnys patikino, kad prirrkti savavališkai užimtus sklypus raginami visi vilniečiai. Tie, kurie nesutiks mokėti už neteisėtai naudojamą valstybinės žemės rėžį, privalės nedelsiant jį atlaisvinti: nugriauti tvoras, jame esančius statinius.